

การพัฒนาแบบที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการติดตามเด็กหาย

วิทธิลักษณ์ จันทรธนะสมบัติ, ณรงค์ กุลนิเทศ, ชยภรณ์ ธนาปริบูรณ์

ปรัชญาคุษฎิบัณฑิตสาขาการบริหารการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

E-mail: baanchan2227@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาแบบกลไกของกฎหมาย การมีส่วนร่วม การบริหารจัดการ เครือข่ายการติดตาม ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการติดตามเด็กหาย ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งกลุ่มตัวอย่าง เป็นเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องกับการติดตามเด็กหาย กำหนดไว้ 15 หน่วยงาน ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐที่เป็นตำรวจ 11 หน่วยงาน หน่วยงานภาครัฐที่ไม่ใช่ตำรวจ 3 หน่วยงาน และหน่วยงานภาคเอกชน 1 หน่วยงาน มีรูปแบบการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ แนวความคิดเห็น ซึ่งใช้การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ ผู้ศึกษาสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้เหตุผลและหลักเกณฑ์ในการเลือกจากหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องในการติดตามเด็กหายจากผู้บริหารซึ่งได้ ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความคิดเห็นไปในแนวทางเดียวกันว่า การคุ้มครองสวัสดิภาพ เด็กหายต้องอาศัยกลไกของกฎหมาย การมีส่วนร่วมต้องอาศัยการให้ข้อมูลและการตัดสินใจ การบริหารจัดการต้องอาศัย บุคลากรและฐานข้อมูล เครือข่ายการติดตามต้องอาศัย ภาคเอกชนและหน่วยงานภาครัฐ และประสิทธิภาพในการติดตาม เด็กหายต้องอาศัยความเชี่ยวชาญและการวางแผนงาน

ข้อค้นพบจากการวิจัย พบว่า การคำนึงถึง และนิติวิทยาศาสตร์ เป็นกลไกของกฎหมายที่สำคัญจะทำให้ เกิดการช่วยเหลือติดตามเด็กหาย การตัดสินใจและการให้ข้อมูล คือกระบวนการที่สำคัญการมีส่วนร่วมของบุคคล ในชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง การบริหารจัดการด้านบุคลากรควรมีการพัฒนาองค์ความรู้ แต่ละหน่วยต้องสร้าง บุคลากรขึ้นมาทำงานโดยเฉพาะ มีศูนย์กลางการจัดการบริหารข้อมูล หรือศูนย์ติดตามคนหายแห่งชาติเกิด สามารถเชื่อมโยงโครงข่ายถึงกันทั่วประเทศ มีหน่วยงานภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการสนับสนุนประชาสัมพันธ์ ข่าวสาร และประสิทธิภาพการในการติดตามเด็กหาย เจ้าหน้าที่ต้องมีความเชี่ยวชาญ ชำนาญงาน มีประสบการณ์ สามารถวิเคราะห์ข้อมูลข้อเท็จจริงและวางแผนดำเนินงานได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน มีแผนงาน แผนที่ดีควรมีความ สอดคล้องครอบคลุมกับเครือข่ายและมีความเข้าใจร่วมกัน

คำสำคัญ: กลไกของกฎหมาย เครือข่ายการติดตาม การติดตามเด็กหาย

Development of patterns for affecting the efficiency of tracking missing children

Withilak Chantanasombat, Narong Kunides, Chayaporn Tanaboriboon

Doctor of Philosophy Program in Development Administration Suan Sunandha Rajabhat University

E-mail: baanchan2227@hotmail.com

Abstract

This research aimed to study the development of the mechanism of law, administration and network monitoring in the effectiveness of missing child tracking. The research addressed the qualitative method which employed 15 organizations related to missing child tracking; 11 from the police division, 3 from non-police division, and 1 private sector. The researcher collected the data by interviewing the opinions from the aforementioned groups. However, the interviews were conducted in a casual way. Also, the researcher applied purposive sampling to select the organizations that were involved in missing child monitoring. The analyzed data discovered most opinions from the management level were in the same direction. It was claimed that the protection welfare of the missing children needed the mechanism of law, information sharing and efficient decision making. Furthermore, the administration required decent human resources and a data base. Network monitoring also needed supports from both public and private sectors. More importantly, the utmost effective child missing tracking required efficiency and qualified plans.

This research explored that human trafficking together with forensic science had been a crucial mechanism of law to assist finding missing children. Making decisions and giving helpful information were also areas of great participation from the locals and anyone involved. However, apart from those factors, each sector should develop their human resources to be able to work on this issue more effectively. It is advised to build an information administration center or the national tracking center for missing people, so they can be connected nationwide. Moreover, it is suggested that the private sector should be involved as well, in order to support news promotion and make a better and more effective way to track missing people. The agents should be appropriate, experienced, able to efficiently analyze the facts, and conduct accurate plans for their tracking. That is to say, that decent plans will lead good understanding and competent participation for the whole procedure.

Keywords: Legal mechanisms, tracking networks, tracking missing children.

บทนำ

เด็กหาย จัดอยู่ในกลุ่มของบุคคลสูญหาย หายตัว ออกจากบ้านหรือหายจากภูมิลำเนาเดิมของตน ทั้งที่อาจจะ ทราบสาเหตุ และไม่ทราบสาเหตุ เป็นการสมัครใจหรือไม่ สมัครใจ หรือเป็นการถูกบังคับให้หายสาบสูญ (สุदारวรรณ สมใจ และ ณรงค์ กุลนิเทศ, 2558, หน้า 17) เด็กหาย เป็น ปัญหาสำคัญของประเทศที่ต้องได้รับการติดตามช่วยเหลือ จะเป็นในรูปแบบ การปฏิบัติหรือรูปแบบการกำหนด นโยบายของบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปัจจุบันสาเหตุ ปัญหาเด็กหายมีความซับซ้อน ยกแก่การติดตาม พบตัวได้ เร็วไว บางกรณีมีความเกี่ยวข้องกับคดีทางอาญา หรือถูก แสวงหาประโยชน์ จากกระบวนการค้ามนุษย์ สถิติข้อมูล ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการรับแจ้งติดตาม ช่วยเหลือค้นหาเด็กหาย กระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ (2552, หน้า 4-6) ได้ กล่าวถึงสาเหตุการหายตัวของเด็ก มากที่สุด คือ การ ถูกล่อลวง การพลัดหลง และปัญหาส่วนตัว ตามลำดับ สำหรับสถิติของศูนย์ข้อมูลคนหาย ไทยพีบีเอส ปี 2558 (อาทินันท์ แก้วไทย, สัมภาษณ์, มีนาคม 2, 2559) ได้กล่าว ว่าสาเหตุการหายตัว มากที่สุด คือ สมัครใจหนีจากบ้าน การถูกทำร้ายร่างกายหรือถูกกระทำความรุนแรงใน ครอบครัว และส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 11-15 ปี เป็น เพศหญิงมากที่สุด กรณีการถูกล่อลวงจะมีอายุตั้งแต่ 16 ปี ขึ้นไป ซึ่งส่วนใหญ่จะถูกกระทำจากคนใกล้ชิด สำหรับ กรณีการหายตัวของเด็กต่างชาติจะมีลักษณะที่ คล้ายกันกับประเทศไทย โดยเฉพาะการหายตัวของเด็ก ในประเทศแคนาดา (Royal Canadian Mounted Police, 2013) จากตัวอย่างสถิติการรับแจ้งของ ศูนย์ตำรวจ แคนาดา พบกรณีเด็กหายมาจากปัจจัยสำคัญดังนี้ ได้แก่ เร่ร่อน การลักพาโดยผู้ปกครอง การลักพาโดยคนแปลกหน้า และหนีออกจากบ้าน สำหรับกรณีการหายตัวในประเทศไทย จะมีหรือพบวัตถุพยานหลักฐานเป็นองค์ประกอบใน การติดตามน้อยมาก และการหายตัวที่เกี่ยวข้องกับ คดีอาญาปลายทางเด็กส่วนใหญ่จะถูกนำไปเพื่อการ

ละเมิดทางเพศ การบังคับใช้แรงงาน และเป็นขอทาน (พัชรา สินลอยมา และคณะ, 2552, น.59)

จากสถิติตัวอย่างข้อมูลการรับแจ้งเด็กหาย ศูนย์ช่วยเหลือสังคม ในปี 2558 พบว่า มีการรับแจ้ง จำนวน 228 ราย มีการติดตามช่วยเหลือพบตัว 117 ราย และอีก 111 รายอยู่ระหว่างการติดตามและไม่พบตัว กรณีที่ ยังไม่พบตัว (พัชรา สินลอยมา และคณะ, 2552, น. 115-116) ได้กล่าวถึงปัญหาอุปสรรคในติดตามช่วยเหลือ พบว่า 1) การ ไม่ได้รับความสนใจจากเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องเท่าที่ควร 2) พนักงานสอบสวนบางส่วนไม่ทราบระเบียบและขั้นตอนการ ปฏิบัติการรับแจ้งคนหาย 3) การขาดพยานหลักฐานในที่เกิด เหตุ 4) การขาดงบประมาณสนับสนุนในการติดตามต่อเนื่อง 5) การปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่เชื่อมโยง ข้อมูลถึงกัน 6) ขาดเจ้าภาพที่จะเป็นศูนย์กลางในการบริหารจัดการด้านการสืบสวนติดตาม 7) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ยังไม่มีระบบการจัดเก็บข้อมูลของบุคคลโดยทั่วไป 8) การเข้า แจ้งความที่ช้า 9) เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานมีจำนวนน้อยและมี ภารกิจเยอะ 10) เด็กหายมีการหลบหนีการติดตาม และ 11) การติดตามการไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ลักษณะดังกล่าว ยังสอดคล้องข้อมูลของ (คมกฤษ ชาญพิ ชชาญชัย, 2551, น.7) ที่ได้กล่าวว่า อุปสรรคและข้อจำกัดการ ป้องกันการบังคับให้บุคคล หายสาบสูญ พบว่า การ คุ่มครองทางด้านกฎหมาย เป็นแต่เพียงการนำหลัก กฎหมาย มาตรการ หรือกลไกที่เกี่ยวข้องมาปรับใช้เท่านั้น มิได้เป็นหลักกฎหมาย มาตรการหรือกลไกเฉพาะด้านที่ เกี่ยวข้องใช้ได้อย่างเต็มที่และเพียงพอ เนื่องจากการขาด สภาพบังคับทางกฎหมาย และลักษณะดังกล่าวข้างต้น (สุदारรัตน์ แก้วกำเหนิด, 2017, น.170) ได้อธิบายว่า ปัญหาที่เกิดจากเจ้าหน้าที่หรือข้อกฎหมายนั้น เป็น ความไม่เท่าเทียมกันในสังคมและเลือกปฏิบัติ

จากสภาพปัญหาดังกล่าวในกรณีเด็กหาย ผู้ ศึกษาจึงมีความสนใจประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการติดตาม เด็กหาย ของเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษา ถึงการพัฒนารูปแบบกลไกของกฎหมาย การมีส่วนร่วม

การบริหารจัดการ เครือข่ายการติดตาม ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการติดตามเด็กหาย ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจในประเด็นที่เกี่ยวข้องและได้กำหนดหัวข้อการวิจัยในครั้งนี้ คือ การพัฒนารูปแบบที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการติดตามเด็กหาย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการพัฒนารูปแบบกลไกของกฎหมาย การมีส่วนร่วม การบริหารจัดการ เครือข่ายการติดตามที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการติดตามเด็กหาย

สมมุติฐานของการวิจัย

1. กลไกของกฎหมาย การมีส่วนร่วม การบริการจัดการ และเครือข่ายการติดตาม ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการติดตามเด็กหาย
2. การมีส่วนร่วม การบริหารจัดการ และเครือข่ายการติดตาม ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการติดตามเด็กหาย
3. การบริหารจัดการ และเครือข่ายการติดตาม ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการติดตามเด็กหาย
4. เครือข่ายการติดตาม ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการติดตามเด็กหาย

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

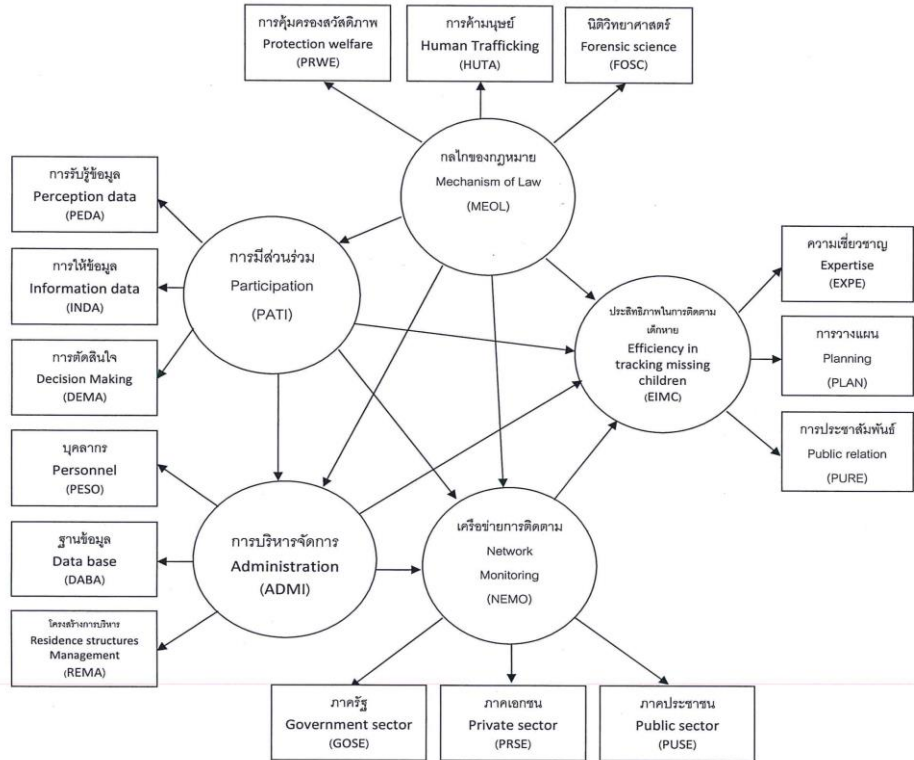
การวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ผู้ศึกษายึดแนวทางการบริหารงานและการบริหารบุคคล มีจุดมุ่งหมายเบื้องต้น คือ การเพิ่มประสิทธิภาพในการติดตามเด็กหาย และจุดหมายสูงสุดคือ ลดปัญหาอาชญากรรมเด็ก ที่กลุ่มขบวนการค้ายาเสพติด นิยมใช้เด็ก เป็นเครื่องมือในการก่ออาชญากรรม หรือแสวงหาผลประโยชน์จากเด็ก ซึ่งการวิจัยมุ่งศึกษาถึงการพัฒนารูปแบบของกลไกที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการติดตามเด็กหาย โดยยึดกรอบแนวคิดการวิจัย คือ กลไกของกฎหมาย การมีส่วนร่วมการบริหารจัดการ เครือข่ายการติดตาม และประสิทธิภาพในการติดตามเด็กหาย

2. ขอบเขตประชากร การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview)

กลุ่มตัวอย่างเป็นเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการติดตามเด็กหาย กำหนดไว้ 15 หน่วยงาน ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐที่เป็นตำรวจ 11 หน่วยงาน หน่วยงานภาครัฐที่ไม่ใช่ตำรวจ 3 หน่วยงาน และหน่วยงานภาคเอกชน 1 หน่วยงาน มีรูปแบบการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แนวความคิดเห็น ซึ่งใช้การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ ผู้ศึกษาสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. ขอบเขตเวลา ผู้ศึกษาได้กำหนดระยะเวลาในการศึกษาดำเนินงานระหว่างเดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2556

4. กรอบแนวคิด

การพัฒนากรอบแนวคิดที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการติดตามเด็กหาย
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากกรอบแนวคิดของการวิจัยดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นถึงรูปแบบของตัวแปรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการติดตามเด็กหาย ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรแฝง 5 ตัวแปร คือ กลไกของกฎหมาย การมีส่วนร่วม การบริหารจัดการ เครือข่ายการติดตาม และประสิทธิภาพในการติดตามเด็กหาย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) แบ่งการศึกษาวิจัยออกเป็น 2 ส่วน มีการ

นำข้อมูลมาผสมผสานกันอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องต่อกัน โดยมุ่งเน้นประสิทธิภาพในการติดตามเด็กหาย รายละเอียดประกอบด้วยดังนี้

1.1 การวิจัยเอกสาร (documentary research) เกี่ยวกับข้อกฎหมายที่เป็นกลไกในการติดตามเด็กหาย รวมถึงตำรา เอกสาร บทความเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม การบริหารจัดการ และเครือข่ายการติดตามเด็กหาย เพื่อให้ทราบถึงระดับกลไกของกฎหมายและสัมพันธ์ที่มีความสอดคล้องหรือแตกต่างกันหรือไม่เพียงใด

เน้นความเป็นจริง ปู่คุณพ่อคุณแม่รู้ ยึดมั่นคุณธรรมให้เชิดชู เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้สู่สากล

1.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) หน่วยวิเคราะห์ คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการติดตามเด็กหาย โดยมุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพในการติดตามเด็กหาย เพื่อการติดตามค้นหาช่วยเหลือได้โดยเร็ว กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ในการติดตามเด็กหาย โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) ตามแบบของ (ณรงค์ กุลนิเทศ และสุตววรรณ สมใจ, 2558, น.117) โดยกำหนดผู้บริหารของหน่วยงานกลุ่มตัวอย่าง 15 คน ประกอบด้วย ดังนี้

ตารางที่ 1.2 ประชากรกลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ

หน่วยงาน	ผู้บริหาร/กลุ่มตัวอย่าง
สถานีตำรวจนครบาลปทุมวัน	1
สถานีตำรวจนครบาลพลโยธิน	1
สถานีตำรวจนครบาลพญาไท	1
สถานีตำรวจนครบาลลาดพร้าว	1
สถานีตำรวจนครบาลโชคชัย	1
สถานีตำรวจนครบาลท่าเรือ	1
สถานีตำรวจนครบาลเพชรเกษม	1
สถานีตำรวจนครบาลราชบุรีบูรณะ	1
สถานีตำรวจนครบาลบางยี่เรือ	1
ศูนย์บริการข้อมูลคนหายและศพนิรนาม กองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	1
กลุ่มพิสูจน์บุคคลสูญหาย สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม	1
ศูนย์ข้อมูลคนหายเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์ มูลนิธิกระจกเงา	1
ศูนย์ช่วยเหลือสังคม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	1
องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย ThaiPBS สถานีประชาชน ศูนย์คนหาย	1
รวม	15

2. วิธีการได้มาของข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ

2.1 ข้อมูลปฐมภูมิ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

2.2 ข้อมูลทุติยภูมิ ใช้วิธีการค้นคว้าข้อมูลจากฐานข้อมูลต่าง ๆ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เน้นความจริง ความถูกต้อง มีความน่าเชื่อถือ แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

3.1 เอกสาร รายงาน บทความ วารสาร สื่อสิ่งพิมพ์ ข้อมูลส่วนบุคคล ฯลฯ

3.2 การสัมภาษณ์ มีเป้าหมายชัดเจน เน้นประเด็นที่กำลังศึกษาและให้ความกระจ่างเชิงสาเหตุได้

3.3 การสังเกต ความเป็นจริงตามปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น และครอบคลุมบริบทของปรากฏการณ์

4. ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ศึกษาโดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลตำราจากแหล่งต่าง ๆ โดยการวิเคราะห์ข้อมูล แนวคิด บทความเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม การบริหารจัดการ และเครือข่ายการติดตามเด็กหาย ทั้งของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ประชาชน เพื่อให้ความสอดคล้องและครอบคลุมที่เกี่ยวข้อง

4.2 นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์เพื่อสร้างข้อคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) จากนั้นเรียบเรียง จัดหมวดหมู่ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับข้อมูลทางเอกสาร และหาข้อสรุปการวิเคราะห์

4.3 สรุปผลและรวบรวมจัดกลุ่มความคิดเห็นและข้อเสนอแนะโดยใช้แบบสรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะข้อมูลต่าง ๆ ที่ผ่านการสัมภาษณ์เชิง

ลึก เพื่อรายงานในเชิงพรรณนาโดยอาจจะใช้ตารางและแผนภาพประกอบ ซึ่งบทสรุปสามารถนำไปใช้ได้จริงในทางปฏิบัติสำหรับเพิ่มประสิทธิภาพในการติดตามเด็กหาย

5. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) กลุ่มตัวอย่างโดยใช้คำถามสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการติดตามเด็กหาย ประกอบด้วย 5 ประเด็น ประกอบด้วย 1) กลไกของกฎหมาย 2) การมีส่วนร่วม 3) การบริหารจัดการ 4) เครือข่ายการติดตาม และ 5) ประสิทธิภาพการติดตามเด็กหาย

6. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

6.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพในการติดตามเด็กหาย และศึกษาบทสรุปความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ แล้วสร้างคำถามเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 1)

6.2 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้คณะกรรมการควบคุมดูแลนิพนธ์ตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา ภาษาที่ใช้ และความครอบคลุมเนื้อหาที่ศึกษาวิจัย แล้วมาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมดูแลนิพนธ์

7. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

7.1 ส่งจดหมายขอความอนุเคราะห์ ขออนุญาตสัมภาษณ์เชิงลึก และการเก็บรวบรวมข้อมูลในส่วนของกรวิจัยเชิงคุณภาพ

8. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ การสัมภาษณ์เชิงลึก ข้อมูลที่ได้อยู่ในลักษณะความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยจำแนกข้อมูลแล้วทำการเปรียบเทียบข้อมูลและสร้างข้อมูลแบบอุปนัย

(inductive conclusion) ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

8.1 การรวบรวมข้อมูล และจัดหมวดหมู่ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเรียงข้อมูลเฉพาะประเด็นสำคัญเท่านั้น

8.2 จำแนกข้อมูลตามประเด็นสำคัญ

8.3 พิจารณาความสอดคล้อง ความเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลที่ได้โดยการสรุปและตีความในรูปแบบการพรรณนาตามกรอบแนวความคิดของการวิจัยที่ได้กำหนดไว้

8.4 สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นจากเอกสาร บทความ รายงานการวิจัย และอื่น ๆ มาช่วยในการอธิบายผล และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยเชิงปริมาณ

ผลการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้วิธีการวิจัยคุณภาพ การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นการเก็บข้อมูลที่เจาะจงไม่ได้ (หรือไม่เป็นตัวเลข) เน้นการสร้างแนวคิดและ

ตีความเพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรม การแสดงออกของมนุษย์สังคม โดยใช้การสังเกต การสัมภาษณ์ การสนทนาและการจดบันทึกไม่ใช่สถิติขั้นสูงในการวิเคราะห์ แต่ ใช้ในการอนุมาน (induction approach) ไม่มีการจัดหรือควบคุมสภาพแวดล้อม ผู้ศึกษาจะสรุปปัญหาด้วยตรรกะแบบอุปมัย (Induction) บริบท (Contextual) ซึ่งเป็นวิธีการวิจัยที่มีการยืดหยุ่นสูง เน้นความรู้สึกร่วมและความเข้าใจ (Empathy and insight) เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล (ณรงค์ กุลนิเทศ และ สุดาวรรณ สมใจ, 2558, น.231)

การทำวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการศึกษาข้อมูล โดยให้ความสำคัญกับความหมายใน แนวนโยบายหรือแนวคิดของผู้บริหาร ซึ่งเป็นการค้นหากระบวนการคิด และระบบความเชื่อของผู้ตอบโดยตรง อีกทั้งเป็นค้นหาสาเหตุขององค์ประกอบที่ต้องการจะศึกษาให้ได้ คำตอบที่ชัดเจน มีน้ำหนัก สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และเป็นไปตามทฤษฎี แนวคิด และสมมติฐาน ผู้ศึกษาได้จัดลำดับการวิเคราะห์ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการติดตามเด็กหาย

ตารางที่ 1 แนวความคิดของผู้บริหารเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการติดตามเด็กหาย

ประเด็นคำถาม	บทสรุปการสัมภาษณ์
1. ท่านมีความเห็นเกี่ยวกับการคุ้มครองสวัสดิภาพ การค้ำนุชย์ และนิติวิทยาศาสตร์ กกับการติดตามเด็กหายอย่างไร	มาตรการคุ้มครองสวัสดิภาพตามกฎหมายสามารถนำไปใช้ได้บ้างกรณี การหายตัวของเด็กบางคนมีเรื่องราวที่ซับซ้อน ข้อมูลที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงมีน้อย จึงเป็นแนวทางที่ยุ่งยากต่อการติดตาม และคุ้มครองสวัสดิภาพ ซึ่งกลไกที่สำคัญต่อการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กหาย คือ การรับแจ้งเป็นคดี และกรณีเด็กหายที่สงสัยหรือเกี่ยวข้องกับคดีอาญา การค้ำนุชย์ เจ้าหน้าที่ต้องรีบดำเนินการโดยเร็ว และดำเนินการในด้านนิติวิทยาศาสตร์ควบคู่กัน
2. ท่านมีความเห็นเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูล การให้ข้อมูล และการตัดสินใจกับการติดตามเด็กหายอย่างไร	เจ้าหน้าที่มีส่วนสำคัญจะเป็นที่จะต้องรับรู้ข้อมูลที่แท้จริงให้มากที่สุด รู้บริบทโดยรอบ สภาพแวดล้อมโดยรวม ความสัมพันธ์ของบุคคล อายุ ทั้งหมดจะเป็นองค์ประกอบที่นำไปสู่การวิเคราะห์จำแนกข้อเท็จจริง และเป็นแนวทางในการตัดสินใจดำเนินการได้อย่างถูกต้อง การสร้างการรับรู้ข้อมูล การให้ข้อมูล การตัดสินใจ ควรอยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง เชื่อถือได้ ชัดเจน และมีการไตร่ตรองรอบ

เน้นความเป็นวัง ปฎักดิ์ของค้ำความรู้ ยึดมั่นคุณธรรมให้เชิดชู เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้สู่สากล

ประเด็นคำถาม	บทสรุปการสัมภาษณ์
3. ท่านมีความเห็นเกี่ยวกับบุคลากร ฐานข้อมูล และโครงสร้างการ บริหารกับการติดตามเด็กหาย อย่างไร	การดำเนินงานจำเป็นอย่างยิ่งต้องมีบุคลากรที่มีทักษะ มีความชำนาญ ความสามารถที่โดดเด่น สามารถวิเคราะห์แผนงานได้ และบุคลากรควรจะมีในรูปแบบของอาสาสมัคร เป็นอาสาสมัครอยู่ตามพื้นที่ชุมชน ที่คอยช่วยสอดส่องแจ้งประสานข้อมูล และฐานข้อมูลควรมีหน่วยงานกลางรับผิดชอบจัดการดูแล ประสานเชื่อมโยงข้อมูลถึงกันได้
4. ท่านมีความเห็นเกี่ยวกับ เครือข่ายการติดตามภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนกับ การติดตามเด็กหายอย่างไร	เครือข่ายการติดตามต้องลักษณะการเข้ามามีส่วนร่วม มีบทบาท รับผิดชอบทางสังคมร่วมกัน ภาครัฐเป็นผู้ดำเนินการขับเคลื่อนงาน ภาคเอกชนเข้ามาสนับสนุน และภาคประชาชนเป็นคนสอดส่อง หรือทำงานเป็นในลักษณะเครือข่ายทางสังคม มีการเชื่อมโยง แลกเปลี่ยนข้อมูลถึงกันและกัน โดยอาศัยช่องทางต่าง ๆ ในการสื่อสาร ประกอบกับควรมีการสร้างฐานอาสาสมัครเฝ้าระวังติดตามทางสังคม
5. ท่านมีความเห็นเกี่ยวกับความ เชี่ยวชาญ การวางแผนงาน และ การประชาสัมพันธ์กับการติดตาม เด็กหายอย่างไร	ประสิทธิภาพในการติดตามเด็กหาย สิ่งสำคัญมาจากความเชี่ยวชาญของผู้ปฏิบัติงาน และผู้บริหาร และการกำหนดแผนงาน ซึ่งเกิดจากวิเคราะห์ข้อมูลข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการลงพื้นที่ จากการได้รับแจ้งเบาะแส และการประชาสัมพันธ์ จากสื่อโซเชียลมีเดียต่าง ๆ

จากตารางที่ 1 สามารถสรุปเป็นแนวทางได้ว่า
ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความคิดเห็นไปในแนวทางเดียวกัน
คือกลไกของกฎหมาย การมีส่วนร่วม การบริหาร

จัดการ เครือข่ายการติดตาม มีความสัมพันธ์เชื่อมโยง
ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการติดตามเด็กหาย

สรุปผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาแบบที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการติดตามเด็กหาย

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาแบบที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการติดตามเด็กหาย

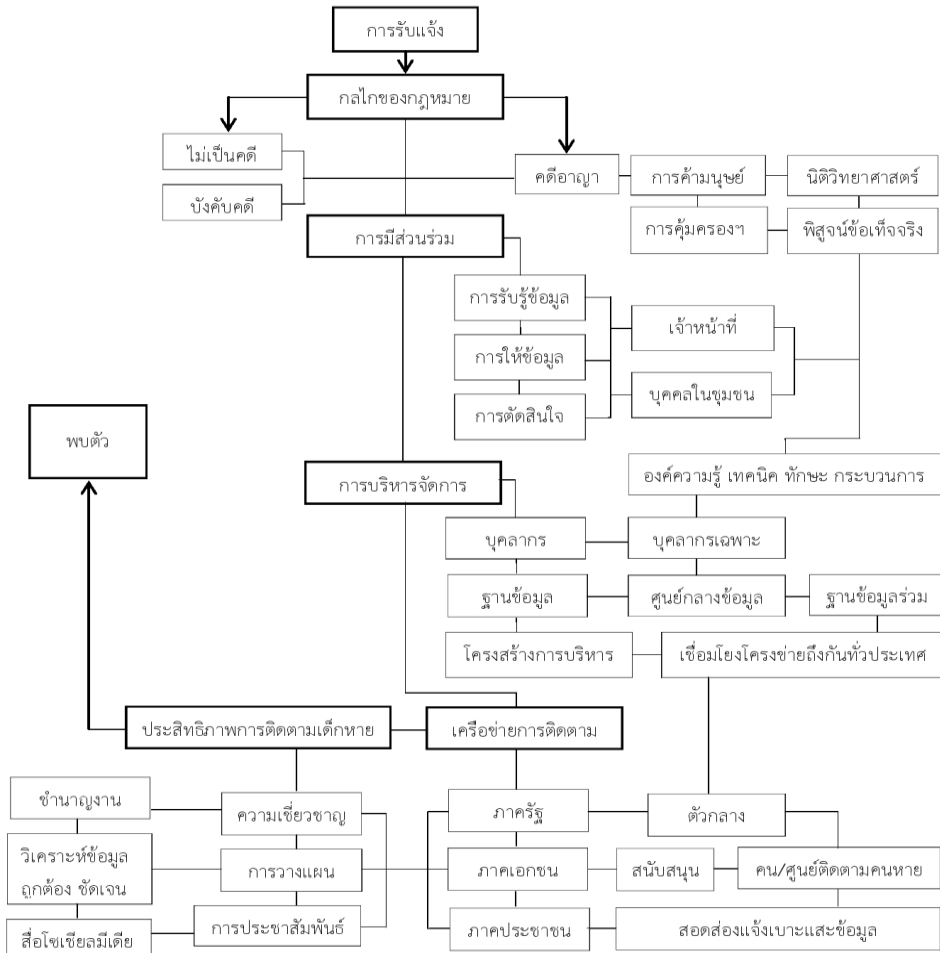
ประเด็นคำถาม	บทสรุปวิเคราะห์การสัมภาษณ์
กลไกของกฎหมาย	การคุ้มครองสวัสดิภาพ การค้ำมนุษย์ และนิติวิทยาศาสตร์ เป็นกลไกของกฎหมายที่สำคัญจะทำให้เกิดการช่วยเหลือติดตามเด็กหาย และเมื่อการหายตัวเข้าข่ายเกี่ยวข้องกับคดีอาญาเจ้าหน้าที่ต้องรีบดำเนินการอย่างเร่งด่วน ควบคู่กับเก็บพินิจหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ซึ่งข้อมูลทางนิติวิทยาศาสตร์จะเป็นกุญแจสำคัญที่นำไปสู่การพิสูจน์ข้อเท็จจริงได้อย่างถูกต้อง และหลักฐานในรูปคดีจะไม่ถูกทำลายหรือสูญหายไปก่อน

ตารางที่ 2 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนารูปแบบที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการติดตามเด็กหาย

ประเด็นคำถาม	บทสรุปวิเคราะห์การสัมภาษณ์
การมีส่วนร่วม	การรับรู้ข้อมูล การตัดสินใจ คือกระบวนการที่สำคัญของการทำงานและทำให้เกิดการดำเนินงานในการมีส่วนร่วมของบุคคลในชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง ด้านการกระจายข่าวยังอยู่ในพื้นที่จำกัด ข่าวสารพื้นที่ในเมืองกับต่างจังหวัดจะมีความแตกต่างกัน ดังนั้นการรับรู้ข้อมูล การตัดสินใจ และการให้ข้อมูล ควรอยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง เชื่อถือได้ ชัดเจน และมีกรไต่ร่รองอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจ
กาบริหารจัดการ	บุคลากรคือส่วนสำคัญที่สุดกับการดำเนินงาน มีการพัฒนาองค์ความรู้ กระบวนการทำงานอยู่เสมอ แต่ละหน่วยงานต้องสร้างบุคลากรขึ้นมาทำงานโดยเฉพาะ และฐานข้อมูลนั้นควรจะเป็นลักษณะการใช้ข้อมูลร่วมกัน มีศูนย์กลางการบริหารจัดการข้อมูล เข้าถึงได้ง่าย และมีโครงสร้างการบริหารโครงข่ายเชื่อมถึงกันทั่วประเทศ บริหารจัดการโดยคนกลางซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ
เครือข่ายการติดตาม	ภาครัฐ เป็นกลไกที่สำคัญในการดำเนินงาน และหน่วยงานภาครัฐโดยตัวกลางต้องมีบุคคลเข้ามาในการบริหารจัดการประสานเชื่อมโยงส่วนต่าง ๆ หรือการมีศูนย์ติดตามคนหายแห่งชาติเกิดขึ้น หน่วยงานภาคเอกชนต้องมีส่วนร่วมในการสนับสนุน ประชาสัมพันธ์ข่าวสาร และภาคประชาชนคอยช่วยสอดส่องแจ้งเบาะแสข้อมูล หรือเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบเครือข่ายอาสาสมัครการติดตามเด็กหายทั่วประเทศ
ประสิทธิภาพในการติดตามเด็กหาย	เจ้าหน้าที่ต้องมีความเชี่ยวชาญ ชำนาญงาน มีประสบการณ์ สามารถวิเคราะห์ข้อมูล ข้อเท็จจริงและวางแผนดำเนินงานได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน แผนที่ดีควรมีความสอดคล้องครอบคลุมกับเครือข่ายและมีความเข้าใจรวมกัน การประชาสัมพันธ์ควรใช้ช่องทางผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย ซึ่งจะเป็นช่องทางการสื่อสารสำหรับการเข้าถึงกลุ่มบุคคลได้มากที่สุด

จากข้อค้นพบดังกล่าวสามารถกำหนดการพัฒนารูปแบบที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการติดตามเด็กหาย ดังนี้

ตารางภาพที่ 1 รูปแบบที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการติดตามเด็กหาย

อภิปรายผล

การคุ้มครองสวัสดิภาพ การค้ำมนุษย์ และนิติวิทยาศาสตร์ มีความสำคัญกับกลไกของกฎหมาย โดยผู้บริหาร มีความเห็นเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย และใช้กระบวนการทางนิติวิทยาศาสตร์ควบคู่กัน

สอดคล้องกับแนวคิดของ (พัชรา สินลอยมา และคณะ, 2552, น. 64) ที่ได้กล่าวว่า การนำมาตรการทางด้านกฎหมาย มาปรับใช้เพื่อให้เกิดผลในทางคดี หรือเพิ่มความสำคัญของเรื่องดังกล่าวในกรณีนี้ข้อเท็จจริงนั้นมีใช้คดีอาญา สาเหตุที่ต้องมีการปรับข้อเท็จจริงให้

เน้นความเป็นจริง ปฎักดีขององค์ความรู้ ยึดมั่นคุณธรรมให้เชิดชู เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้สู่สากล

เป็นคดีอาญา เพื่อเพิ่มอำนาจสอบสวนและสืบสวนของพนักงานเจ้าหน้าที่ นอกจากนั้น (ณรงค์ กุลนิตเทศ และคณะ, 2559, น.7) ได้กล่าวว่าการค้ำมนุษย์เป็นการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับการลักพาคนจะเกี่ยวข้องกับการค้ำมนุษย์ โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อสนองความใคร่ ของตน หรือของผู้อื่น หรือเพื่อประโยชน์อย่างอื่น และลักษณะการกระทำจะเป็นในรูปแบบขององค์กร อาชญากรรม และได้สอดคล้องกับแนวคิดของ เซอร์โรเบิร์ต ฟิล (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2556, น.8) ได้กล่าวถึงการบังคับใช้กฎหมายว่า (law enforcement approach theory) การป้องกันเหตุต่าง ๆ นั้นมุ่งประเด็นไปที่บุคคลคือ ผู้มีหน้าที่ในการสืบสวน สอบสวน จับกุม และลงโทษผู้กระทำความผิด และการปรากฏตัวของพนักงานเจ้าหน้าที่ตำรวจอยู่ทุกที่ให้ครอบคลุม ย่อมมีผล ในการยับยั้งผู้ที่มีแนวโน้มจะประกอบอาชญากรรมและลดช่องโอกาสสำหรับผู้ตั้งใจละเมิดกฎหมาย เพราะเกรงกลัวการถูกจับกุม

ความเชี่ยวชาญ การวางแผน และการประชาสัมพันธ์ มีความสำคัญกับ ประสิทธิภาพในการติดตามเด็กหาย อย่างมีนัยสำคัญซึ่งเห็นได้ว่า ความเชี่ยวชาญ มีค่าระดับสูง รองลงมาคือ การวางแผน สอดคล้องกับแนวคิดของ (เกียรตชัย อัทธายุวัฒน์, 2556, น. 50) ได้กล่าวถึงประสิทธิภาพว่าเป็นความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของบุคคล ที่บุคคลนั้นจะแสดงออกด้วยวิถีคิดและพฤติกรรมในการทำงาน และจะส่งผลต่อการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคล และต้องมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง จึงจะส่งผลให้เกิดความสำเร็จตามมาตรฐานหรือสูงกว่าที่องค์กรกำหนดไว้ นอกจากนั้น (spencer and Spencer, 1993, p.9) ได้กล่าวว่า ประสิทธิภาพเป็นคุณลักษณะสำคัญของแต่ละบุคคล ที่มีความสัมพันธ์ เชิงเหตุผลจากความมีประสิทธิภาพของเกณฑ์ที่ใช้ และการปฏิบัติงานที่ได้ผล งานสูงกว่ามาตรฐาน มีองค์ประกอบ 1) แรงจูงใจ 2) คุณลักษณะส่วนบุคคล 3) แนวคิดของตนเอง เกี่ยวกับ

ทัศนคติ ค่านิยม และบุคลิกภาพของบุคคลที่มีต่อตนเอง 4) ความรู้ 5) ทักษะ และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ (พีระพนาสุภณ, 2556) กล่าวว่าความเชี่ยวชาญ ความสามารถในสาขาใดสาขาหนึ่งที่ปฏิบัติได้ในระดับดีมาก โดดเด่นหรือเชี่ยวชาญ

ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษา ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย กลไกของกฎหมาย การมีส่วนร่วม การบริการจัดการ และเครือข่ายการติดตาม ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการติดตามเด็กหาย โดยผลจากผลการทดสอบ พบว่าการมีส่วนร่วม ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการติดตามเด็กหาย ซึ่งสามารถตีความว่า เมื่อเกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนทางสังคมมากขึ้น จะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการติดตามเด็กหายมากขึ้นด้วย เพราะการติดตามตัวเด็กหายต้องอาศัยองค์ประกอบของบุคคลทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม

2. ข้อเสนอแนะจากแบบสอบถาม ควรเปิดรับบุคลากรที่มีใจในการทำงานและช่วยเหลือเด็กอย่างจริงจัง เพื่อประสิทธิภาพในการทำงานและเกิดประโยชน์สูงสุด เน้นการประชาสัมพันธ์เพื่อป้องกันการเกิดเหตุมากกว่าการติดตาม อยาขอให้มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบเรื่องเด็กอย่างจริงจังมีความชำนาญ มีความเข้าใจเด็ก มีความเชี่ยวชาญรับผิดชอบเรื่องเด็กโดยเฉพาะ ควรมีหน่วยงานที่รับแจ้งและติดตามเรื่องเด็กหายโดยตรง และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนช่วยกันป้องกันและดูแลคนในครอบครัวไม่ให้เกิดปัญหาคนหาย และควรมีบทลงโทษที่ร้ายแรงสำหรับผู้ลักพาตัวเด็ก อยาให้มีการทำงานอย่างสม่ำเสมอและควรมีการประชาสัมพันธ์หน่วยงานหรือองค์กรที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยเฉพาะให้ประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึงและทำงานอย่างเต็มความสามารถ

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยในอนาคต

3.1 การวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาอธิบายโดยภาพรวมของประสิทธิภาพในการติดตามเด็กหาย ซึ่งการหายตัวของเด็ก แต่ละพื้นที่จะมีรายละเอียดของเนื้อหาข้อมูลที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นเพื่อเป็นการอธิบายความที่ชัดเจนลงลึก ในรายละเอียดเกี่ยวกับพื้นที่ ควรจะมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกระบวนการช่วยเหลือการติดตามการหายตัวของเด็ก ในพื้นเมืองและพื้นที่ต่างจังหวัดหรือชนบท

3.2 ควรมีการศึกษาผลกระทบทางสังคมที่เกิดจากเด็กหายพลัดหลง หรือเด็กหายพลัดหลงกับเส้นทางวังวนการเข้าสู่กระบวนการค้ำมนุษย์

3.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องของผลกระทบที่มีต่อครอบครัวของเด็กหายพลัดหลง

References

Athayuwat, K. (2013). **Performance Evaluation Development for Operational Staff in Public Universities**. Doctor of Philosophy, Human Resource Development, Ramkhamhaeng University.

Hampichamchai, K. (2008). **International Convention for the Protection for All Persons from Enforced Disappearance and its Legal Impact on Thailand**. Bangkok:Chulalongkorn University.

Kaewgumnerd, S. (2017). Legal Problems on the Protection of the Homeless under the Vagrant Protection Act B.E. 2557 (2014). **Research and Development Journal Sunandha Rajabhat University**. 2017 No.1 Vol. 9 (January-June). Retrieved January, 3, 2017, from <http://www.rdi.sru.ac.th/irdjournal/index.php/ISSN2229-2802/article/view/407/364>.

Kaewthai, A. Officer of the Missing Person Center, People's Station, Thai PBS (Interviewed March 2, 2016). **Thoughts on How Missing Children Affect Society**.

Kulnides, N., & Somjai, S. (2015). **Advanced Research Methodology and Research** (2nd edition). Bangkok: Master Print Samsen.

Ministry of Social Development and Human Security. (2009). **Missing Child Tracking and Child Loss Prevention Guidelines**.

Panasupon, P. (2013). **Literacy, Expertise & Competency**. Accessed December 10, 2016, <http://www.peerapanasupon.com/8%B08%B2.html>

- Royal Thai Police. (2013). **Crime Prevention and Suppression Guidelines**. Accessed November 8, 2016, http://www.police7.go.th/web2014/public/asset/upload/28022557_1.pdf
- Sinloyma, P., et al. (2009). **Missing Person Case Investigation Guidelines** (1st edition). Nakhonpathom: Royal Police Cadet Academy Sam Phran.
- Sinloyma, P., et al. (2009). **Comprehensive Research Report for the Knowledge Management Project for Missing Person Case Investigation in Thailand**. Thai Thailand Research Fund (TRF).
- Somjai, S. & Kulnides, N. (2015). **(The Study of the Missing Person Recording System)**. Research Report, Suan Sunandha Rajabhat University.
- Spencer, L.M., & Spencer, S.M. (1993). **Competence at work Models for superiors performance**. New York: John Wiley and Sons.